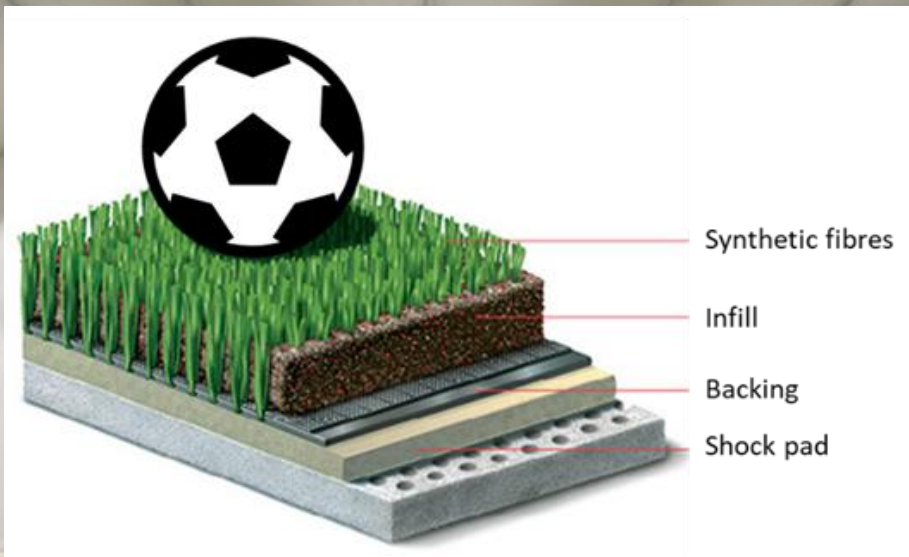

Gummigranulat

En kilde til helseskadelige kjemikalier?

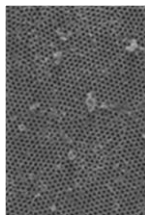
Berit Granum
Avd. for kjemikalietoksikologi
Folkehelseinstituttet

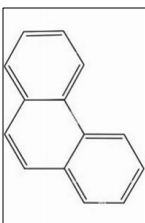
Gummigranulat

Laget av kvernete bildekk

Viktig kilde til mikro- og nanoplast i miljøet

Kilde til en rekke kjemiske forbindelser

- Flyktige organiske forbindelser (VOC)
- Polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH)
- Ftalater/Bisfenol

Helseeffekter

Irritasjon i luftveiene

Astma

Skader på nyrer og lever

Kardiovaskulære effekter

Kreft

KUNSTGRESS STUDIEN

Del av EU-prosjektet POLYRISK

Delmål 1

- Å undersøke om eksponering for mikro- og nanoplast under kamp på kunstgress kan påvirke immunresponsen hos friske spillere

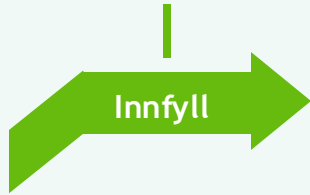
Delmål 2

- Å undersøke om eksponering for kjemikalier fra plast og gummimaterialer kan påvirke immunresponsen hos friske spillere

Studiedesign

Friske tenåringer
(n=36)
To kamper med
to ukers
mellomrom

Kunstgressbaner
med to typer
innfall:
Gummigranulat
Olivensand

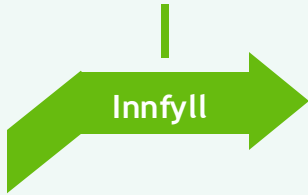
Studiedesign

Friske tenåringer
(n=36)
To kamper med
to ukers
mellomrom

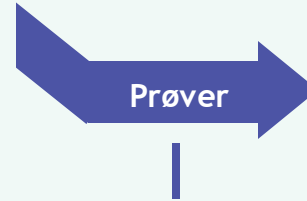
Blod-, urin- og
spytprøver:
Partikler,
biomarkører,
kjemikalier

Kunstgressbaner
med to typer
innfall:
Gummigranulat
Olivensand

Luftprøver:
Partikkel masse,
størrelse,
kjemisk
sammensetning

Studiedesign

Friske tenåringer
(n=36)
To kamper med
to ukers
mellomrom

Blod-, urin- og
spytprøver:
Partikler,
biomarkører,
kjemikalier

Luftprøver

VOC

Innfall

Kamper

Prøver

Prøver

Kunstgressbaner
med to typer
innfall:
Gummigranulat
Olivensand

Luftprøver:
Partikkel masse,
størrelse,
kjemisk
sammensetning

PAH/BP

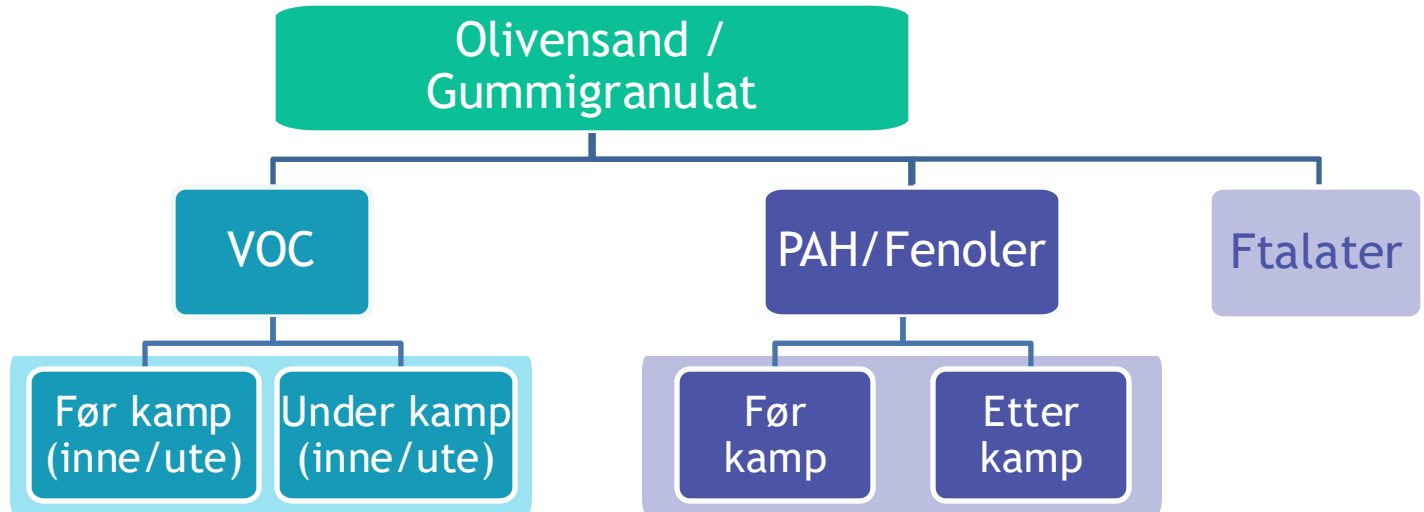
24 t urin

Kjemikalieanalyser

Innfall

Analyser

Prøver

Flyktige organiske forbindelser (VOC)

Benzene	Dibromochloromethane	o-Xylene	Tetrachloroethene
Benzene, 1,2,3-trichloro	Dibromomethane	Methane, bromochloro	Toluene
Benzene, 1,2,4-trichloro	Dichloromethane	MTBE	Toluene, 2-chloro
Benzene, 1,2,4-trimethyl	Ethane, 1,1,1,2-tetrachloro	Naphthalene	Toluene, 4-chloro
Benzene, 1,2-dichloro	Ethane, 1,1,1-trichloro	n-Butylbenzene	Trichloroethene
Benzene, 1,3,5-trimethyl	Ethane, 1,1,2,2-tetrachloro	n-Propylbenzene	Trichloromethane
Benzene, 1,3-dichloro	Ethane, 1,1,2-trichloro	Propane, 1,2,3-trichloro	Vinyl chloride
Benzene, 1,4-dichloro	Ethane, 1,1-dichloro	Propane, 1,2-dichloro	
Benzene, 1-methyl-4-(1-methyl-4-ethyl)benzene	Ethane, 1,2-dibromo	Propane, 1,3-dichloro	
Bromobenzene	Ethane, 1,2-dichloro	Propane, 2,2-dichloro	
Bromodichloromethane	Ethene, 1,1-dichloro	Propane, 3-chloro-1,2-dibromo	
Bromoform	Ethene, 1,2-dichloro (E)	1-Propene, 1,1-dichloro	
Bromomethane	Ethene, 1,2-dichloro (Z)	1-Propene, 1,3-dichloro (E)	
Carbon tetrachloride	Ethylbenzene	1-Propene, 1,3-dichloro (Z)	
Chlorobenzene	Hexachlorobutadiene	sec-Butylbenzene	
Chloroethane	Isopropylbenzene	Styrene	
Chloromethane	m+p-Xylene	tert-Butylbenzene	

Flyktige organiske forbindelser (VOC)

Benzene

o-Xylene

Tetrachloroethene

Toluene

Benzene, 1,2,4-trimethyl

MTBE

Naphthalene

Toluene, 4-chloro

Benzene, 1,3,5-trimethyl

Trichloromethane

Benzene, 1,4-dichloro

Benzene, 1-methyl-4-(1-methylethyl)

Bromoform

Carbon tetrachloride

Ethylbenzene

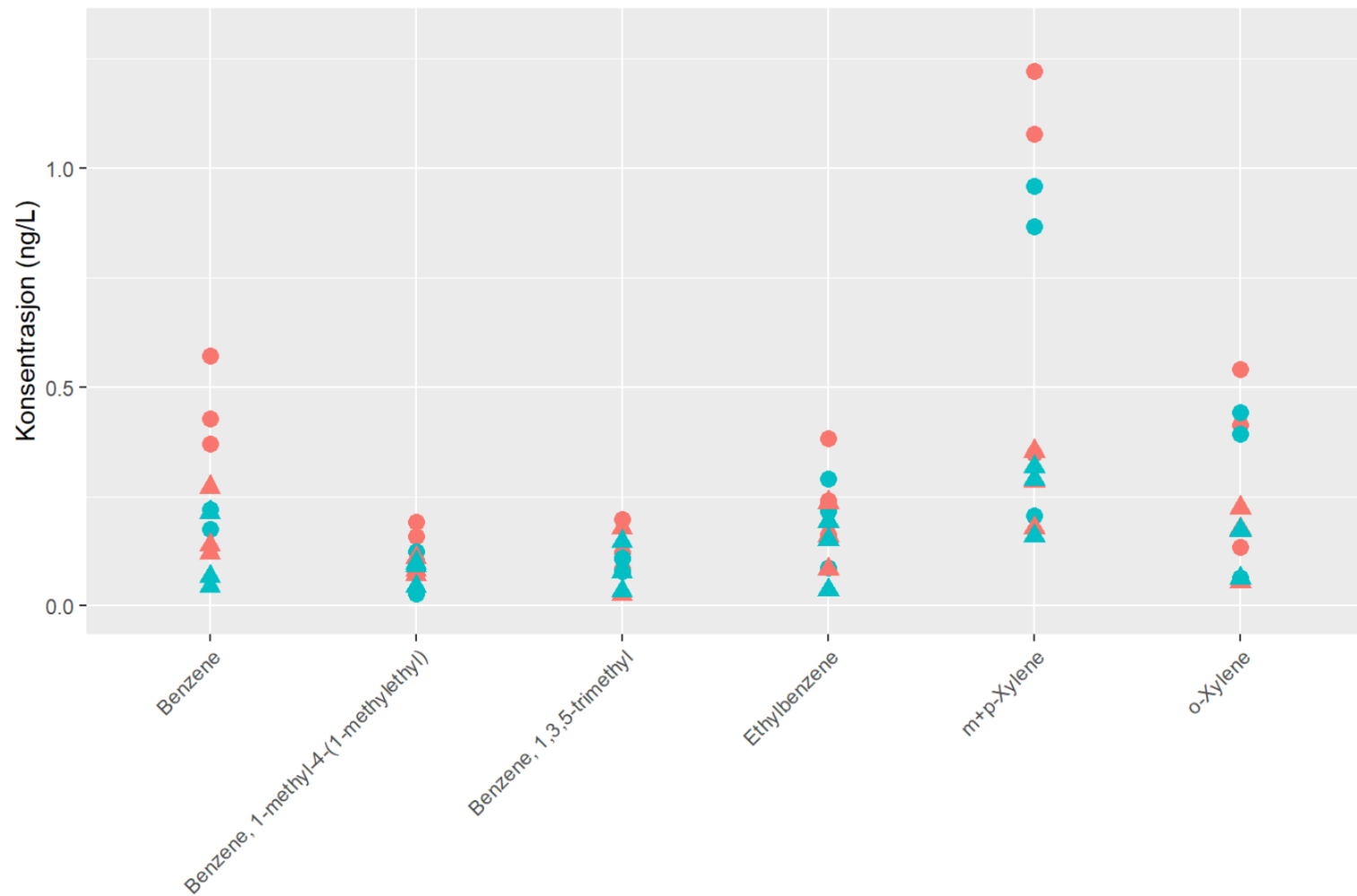
sec-Butylbenzene

Isopropylbenzene

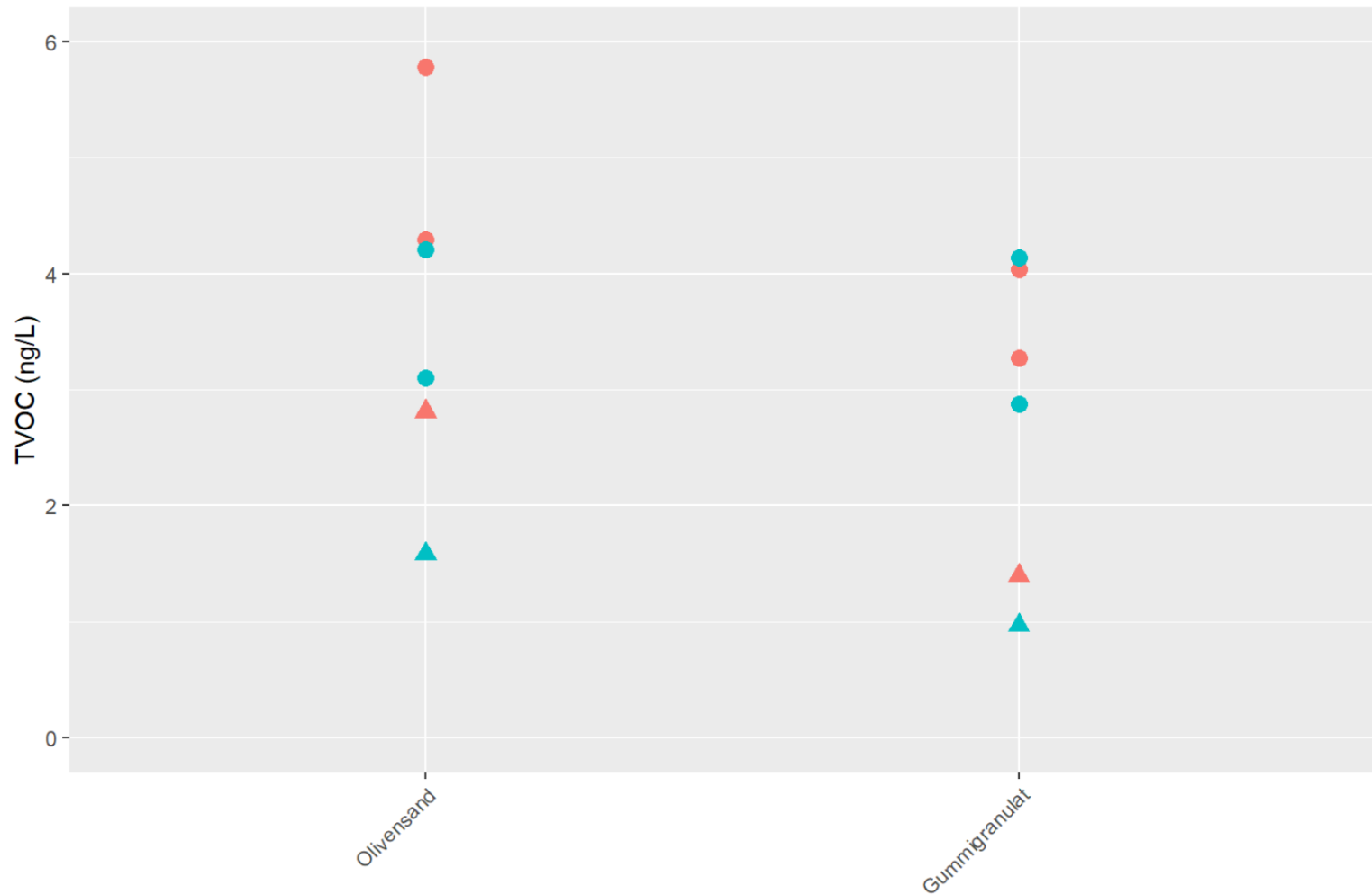
Styrene

m+p-Xylene

Innfall ● Olivensand ▲ Gummigranulat Tidspunkt ● Baseline ● Under kamp

Tidspunkt   ● Baseline   ● Under kamp   Lokasjon   ● Inne   ▲ Ute

Total mengde flyktige organiske forbindelser (TVOC)

Mengde TVOC (mikrogram per kubikkmeter)

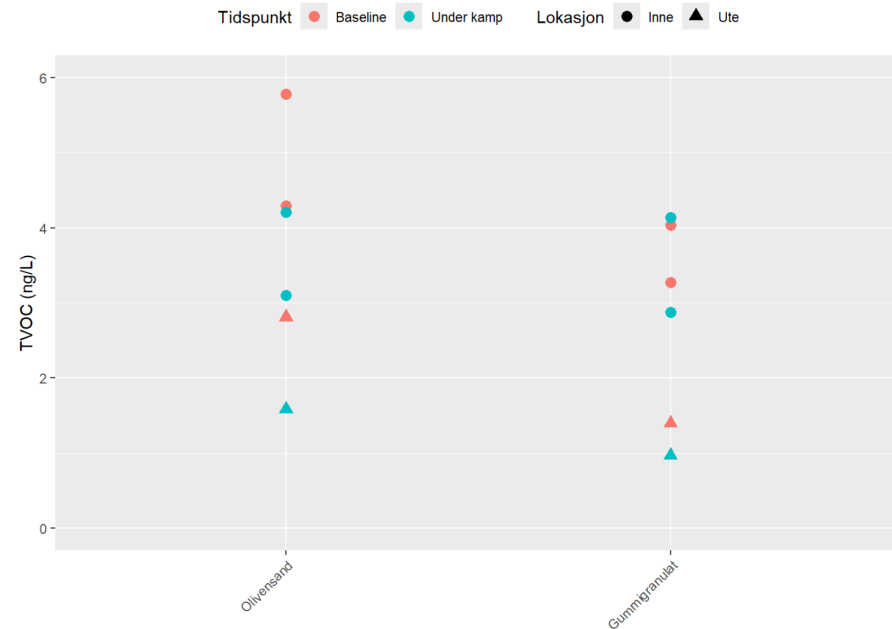
< 300

- Lavt nivå
- Irritasjon eller ubehag er ikke forventet
- Liten sannsynlighet for spesifikk kilde til VOC

300-500

- Akseptabelt nivå
- Sporadisk irritasjon/ubehag kan være mulig hos sensitive personer
- Lav til moderat sannsynlighet for spesifikk kilde til VOC

Mikrogram per kubikkmeter = nanogram per liter

Total mengde flyktige organiske forbindelser (TVOC)

Mengde TVOC (mikrogram per kubikkmeter)

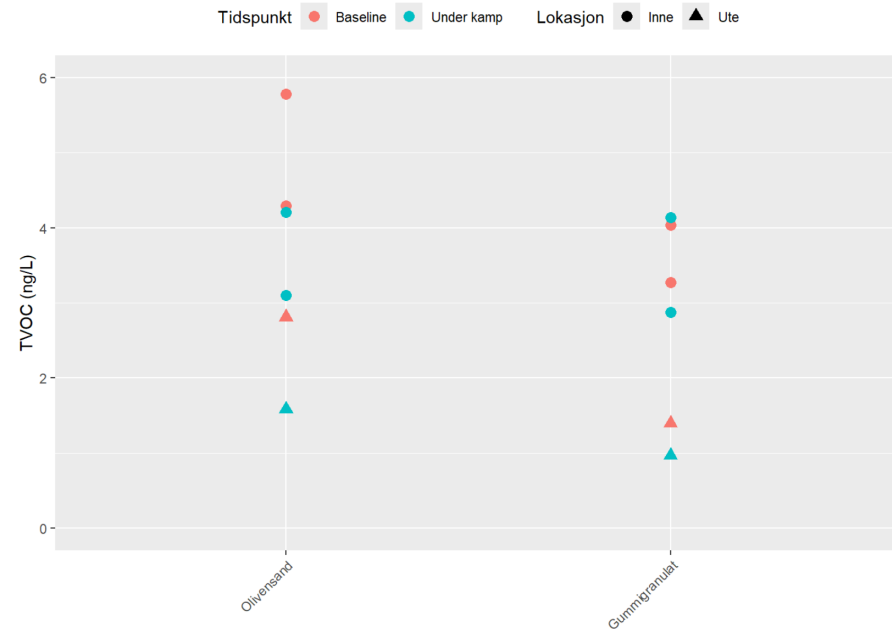
< 300

- Lavt nivå
- Irritasjon eller ubehag er ikke forventet
- Liten sannsynlighet for spesifikk kilde til VOC

300-500

- Akseptabelt nivå
- Sporadisk irritasjon/ubehag kan være mulig hos sensitive personer
- Lav til moderat sannsynlighet for spesifikk kilde til VOC

Mikrogram per kubikkmeter = nanogram per liter

Kunstgresstudien: < 6 nanogram per liter

Polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH)

Generalized Linear Mixed Models

- Tar hensyn til repeterte målinger i samme individ
- Justert for tid brukt på kunstgress med gummigranulat og snusing de siste fire dagene før kamp

	1-Hydroxypyrene		2-Hydroxynaphthalene		Σ4 Hydroxyphenanthrene	
Nivå etter kamp (Ref. før kamp)	Beta (95% CI)	p-value	Beta (95% CI)	p-value	Beta (95% CI)	p-value
Olivensand	0.01 (-0.16; 0.18)	0.930	0.07 (-0.16; 0.30)	0.550	-0.18 (-0.36 to -0.01)	0.042
Gummigranulat	-0.12 (-0.26; 0.03)	0.110	0.17 (-0.03; 0.37)	0.100	0.10 (-0.04; 0.24)	0.150

Bisfenoler

Generalized Linear Mixed Models

- Tar hensyn til repeterte målinger i samme individ
- Justert for tid brukt på kunstgress med gummigranulat og snusing de siste fire dagene før kamp

	Bisfenol A		Bisfenol S	
Nivå etter kamp (Ref. før kamp)	Beta (95% CI)	p-value	Beta (95% CI)	p-value
Olivensand	0.10 (-0.42; 0.23)	0.550	-0.01 (-0.46; 0.43)	0.960
Gummigranulat	-0.01 (-0.41; 0.40)	0.980	-0.39 (-0.86; 0.09)	0.110

Konklusjon

VOC

Lave nivåer i
luftprøvene

PAH

GR: Ingen
forskjell
før/etter kamp

BPA/S

GR: Ingen
forskjell
før/etter kamp

Gummigranulat sannsynligvis
ikke en viktig eksponeringskilde

Korttidseksponering

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 964766.

polyrisk.science

Konklusjon

VOC

Lave nivåer i
luftprøvene

PAH

GR: Ingen
forskjell
før/etter kamp

BPA/S

GR: Ingen
forskjell
før/etter kamp

Gummigranulat sannsynligvis
ikke en viktig eksponeringskilde

Korttidseksponering

Takk til

FHI

- Monica Andreassen
- Igor Snapkow
- Hubert Dirven
- Amrit Kaur Sakhi
- Hege Hjerholm

Kompetansemiljø for helsestasjons- og skolehelsetjenesten

STAMI

- Torunn Kringlen Ervik

Lambertseter vgs

- Elevene på idrettslinjen og ansatte

ENEA (Italia)

- Salvatore Chiavarini

Utrecht Universitet

- Raymond Pieters

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 964766.

polyrisk.science

Polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH)

N=36	Olivensand		Gummigranulat		P-value
	Før kamp	Etter kamp	Før kamp	Etter kamp	
1-Hydroxypyrene					
Mean (SD)	0.118 (0.0627)	0.116 (0.0494)	0.128 (0.0524)	0.114 (0.0458)	0.689
Median	0.0949	0.108	0.118	0.103	
[Min, Max]	[0.0516, 0.268]	[0.0449, 0.227]	[0.0557, 0.297]	[0.0516, 0.216]	
2-Hydroxynaphthalene					
Mean (SD)	7.10 (6.48)	7.20 (5.52)	6.59 (5.61)	8.50 (8.91)	0.672
Median	5.07	4.95	4.53	5.35	
[Min, Max]	[1.26, 28.5]	[1.49, 21.6]	[1.44, 24.5]	[1.13, 39.4]	
Σ4 Hydroxyphenanthrene					
Mean (SD)	0.346 (0.245)	0.276 (0.159)	0.265 (0.141)	0.295 (0.155)	0.239
Median	0.272	0.226	0.229	0.250	
[Min, Max]	[0.122, 1.11]	[0.118, 0.920]	[0.0982, 0.790]	[0.101, 0.800]	

Bisfenoler

N=36	Olivensand		Gummigranulat		P-value
	Før kamp	Etter kamp	Før kamp	Etter kamp	
BPA					
Mean (SD)	1.88 (1.20)	1.70 (0.890)	1.37 (1.23)	1.31 (0.779)	0.0723
Median	1.59	1.69	1.07	1.09	
[Min, Max]	[0.03, 4.73]	[0.03, 3.52]	[0.03, 4.55]	[0.06, 3.72]	
BPS					
Mean (SD)	0.84 (1.23)	0.78 (1.15)	0.69 (1.01)	0.51 (0.726)	0.564
Median	0.295	0.424	0.312	0.133	
[Min, Max]	[0.04, 5.90]	[0.04, 6.30]	[0.04, 5.09]	[0.04, 3.28]	

Flyktige organiske forbindelser (VOC)

Lokasjon ● Inne ● Ute

